

# Final Sonorous II en III

*Sonorous by name, Sonorous by nature*



# Final Sonorous II en III

*We beginnen deze review met twee naamsveranderingen. Niet om verwarring te stichten maar juist om duidelijkheid te scheppen. De hoofdtelefoons in de Sonorous serie van Final (zoals Final Audio Design zich tegenwoordig noemt) droegen voorheen de naam Pandora Hope. Die naam is veranderd op vriendelijk verzoek van de Amerikaanse online streamingdienst Pandora, maar ik moet zeggen dat ik 'Sonorous' marketingtechnisch ook wel wat beter in het gehoor vind liggen (pun intended) voor een product dat gemaakt is voor muziekweergave. Het zijn gesloten modellen met een robuuste afwerking en een herkenbaar, eigen geluid, die naast de naamsverandering ook nog een lichte modernisering van het design hebben gekregen. Van technische aanpassingen van de bestaande modellen is geen sprake. Begin dit jaar is de serie aan de onderkant uitgebreid met twee nieuwe modellen. Bij een eerdere review van de Pandora Hope (nu dus Sonorous) IV en VI was ik vooral érg te spreken over de aanzienlijk duurdere Sonorous VI, maar liet de IV nog een paar kleine steekjes vallen. Dus ik was zeer benieuwd wat deze goedkopere nieuwe modellen te bieden hebben.*



# Overeenkomsten, maar ook verschillen?

Toen ik het nieuwe instapmodel Sonorous II en de direct daarboven gepositioneerde Sonorous III in huis kreeg heb ik eerst mijn aantekeningen van de Pandora Hope IV en VI er maar eens bij gepakt. Die review vond ruim een jaar geleden plaats en een beetje bijlezen is dan nooit weg. Bovendien is fabrikant Final (voorheen Final Audio Design) op haar website nog steeds niet erg scheutig met duidelijke informatie over de verschillen tussen de instapper en zijn grotere broer(s). Ze hebben volgens de fabrikant allebei technologie aan boord die is afgeleid van het topmodel Sonorous X. Vaak is



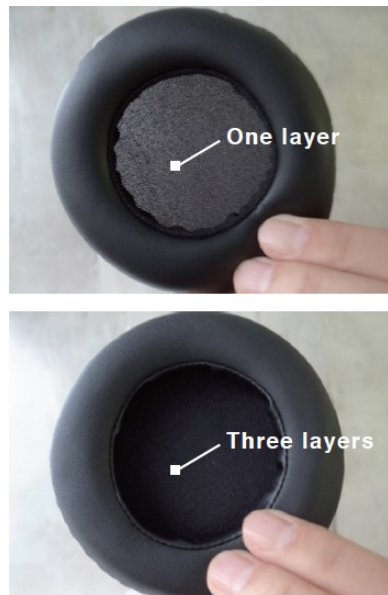
dat vooral marketing-praat, maar hier zijn wel degelijk overeenkomsten. Zo zijn deze twee budget-modellen beide voorzien van - een vereenvoudigde versie van - Final's eigen BAM technologie (Balancing Air Movement), waarmee een geventileerde behuizing wordt bedoeld die bijdraagt aan een evenwichtige en ruimtelijke weergave. Waardoor het eigenlijk ook geen volledig gesloten hoofdtelefoons meer zijn, maar dat terzijde. De dynamische luidspreker-units, met in het midden een titanium dome voor de hoge tonen en daar omheen een (waarschijnlijk Mylar) kunststof laagmembraan, lijken behoorlijk op de drivers in het topmodel maar zijn minder geavanceerd van opbouw. De technische specificaties op de website van de fabrikant zijn summier maar voor de consument voldoende bruikbaar. Zowel de Sonorous II als de Sonorous III hebben een lekker lage impedantie van  $16\Omega$  en een redelijk hoge gevoeligheid gezien de maximale SPL van 105dB. Dat betekent dat ze geen complexe belasting vormen voor de bron waarop je ze aansluit, waardoor ze rechtstreeks aan je draagbare muzikspeler of telefoon gebruikt kunnen worden. Ze wegen allebei 410 gram - wat voor mo-



biel gebruik aan de zware kant is - en worden geleverd met een afkoppelbaar Y-vormig snoer van anderhalve meter dat standaard voorzien is van een 3.5mm stereo mini-jack. Een 6.3mm verloopplug wordt overigens wél meegeleverd, maar een 'case' of 'bag' om ze veilig mee op reis te nemen ontbreekt. De hoofdtelefoons zijn echter stevig gebouwd. Het snoer wordt door middel van vergulde 3.5mm mono-jackpluggen met een stevige bajonetssluiting aan de oorschelpen bevestigd, en bevat géén unit voor de bediening van een muzikspeler of voor hands-free telefoongebruik. De boodschap is duidelijk: muziek is waar het om draait. Voor thuisgebruik levert Final trouwens een langer snoer van 3 meter, dat ongeveer 6 tientjes kost. Het draagcomfort is prima, ook bij langere luistersessies, en bij het op maat schuiven van de oorschelpen er meer dan genoeg ruimte voor grote én kleine hoofden.



# Luisteren naar...



Omdat de Sonorous II en Sonorous III zowel op papier als in de hand vrijwel identiek lijken, maar wel een prijsverschil van bijna 100 euro hebben, vroegen we aan de fabrikant wat de verschillen zijn. Die vertelde ons dat de duurdere Sonorous III is voorzien van een extra drielaags akoestisch filter, in het scherm dat aan de binnenkant van de gepolsterde oorkussens de luidsprekerunit aan het zicht onttrekt. Als je dat eenmaal weet kun je het ook voelen. Het eenvoudige en niet filterende scherm in de Sonorous II is duidelijk een stuk dunner dan dat van de Sonorous III. Welke klankmatige effecten dit heeft zal een luister-

test moeten uitwijzen. Beide hoofdtelefoons waren nieuw en daarom heb ik ze eerst een volle week op redelijk hoog volume 24/7 laten inspelen. Dat bleek ook écht nodig, want recht uit de doos klonken ze allebei behoorlijk futloos en nogal dunnetjes in het hoog. De Sonorous II klonk zelfs ronduit bijterig. Na een weekje was dat bij de Sonorous II voor 99% en bij de Sonorous III zelfs helemaal verdwenen, en ook de typische 'cup'-kleuring die ik bij veel gesloten hoofdtelefoons waarneem was bijna helemaal weg. Wat overbleef was een redelijk direct en licht 'forward' karakter dat deed denken aan een paar goede monitorluidsprekers. Toen ik ze voor de eerste serieuze luistersessie rechtstreeks op mijn iPhone 6 aansloot bleek eigenlijk meteen dat de interne versterker daarvan weliswaar meer dan genoeg volume kan geven, maar niet bepaald uitblinkt in luistergenot. Daarom besloot ik de Audio-Quest DragonFly Red te gebruiken, en dat was een goede keuze. De klankmatige 'match' met de Final hoofdtelefoons is uitstekend en geeft niet alleen een stuk meer kracht en levendigheid, maar beslist ook meer controle. Vooral de Sonorous II profiteert daar flink van.



Zowel de Sonorous II als de Sonorous III hebben een fraai en diep laag, waarbij de Sonorous III nét wat dieper gaat en tegelijkertijd neutraler klinkt. Bij





de elektronische muziek op Scene Delete van Sacha (dat dit jaar uitkwam) zijn de verschillen tussen de Sonorous II en de Sonorous III eigenlijk niet zo groot. Beide hoofdtelefoons weten verrassend goed met ruimtelijkheid om te gaan en geven kleine details mooi weer, al blijft het hoog van de Sonorous II iets minder mooi in balans met het totale geluid. Op wat hogere volumes klinken de hoogste tonen een beetje 'wit'. Bij de grotendeels akoestisch opgenomen muziek van Blackened Cities, het nieuwe meesterwerkje van Melanie de Biasio, zijn de verschillen wat dat betreft een stuk duidelijker hoorbaar. De Sonorous III is bij akoestische muziek beslist de betere hoofdtelefoon, met een neutraler geluid, meer rust in de weergave, een nóg mooiere ruimtelijke afbeelding en meer dynamiek. Interessant om te merken hoe veel invloed een passief akoestisch filter tussen luidspreker en oor nog heeft op het uiteindelijke resultaat. Als je dus, net als ik, een muzikale omnivoor bent is de Sonorous III absoluut de betere keuze. Het prijsverschil is bovendien helemaal niet zo groot.



# Dus?

Ook in de lagere prijsklasse weet Final netjes gebouwde en goed klinkende hoofdtelefoons te maken die een redelijk dynamisch en transparant geluid laten horen. Tijdens de luisterperiode heb ik een tijdje tevergeefs gezocht naar antwoorden op de vraag waarom de Sonorous III onder de streep duidelijk beter klinkt dan de Sonorous II, want alleen een prijsverschil is - zo weet elke kritische luisteraar - eigenlijk geen kapstok waar je conclusies over geluidskwaliteit aan kunt ophangen. Een mailtje naar de fabrikant maakte alles duidelijk, maar particulieren zullen dat zo snel niet doen. Het is dus tóch een beetje jammer dat de geïnteresseerde consument het bij het bepalen van zijn keuze duidelijk niet moet hebben van de informatie die op internet te vinden is. Daar brengt deze review vanaf nu dus verandering in.

Samenvattend: hoewel je ze rechtstreeks op een draagbare muzikspeler of smartphone aan kunt sluiten knappen beide modellen flink op van een be-

tere externe da-converter annex hoofdtelefoonversterker. Een goede en betaalbare keuze zou de AudioQuest DragonFly Red zijn, die een prima match vormt met de gedetailleerde klank van Final. Hou je voornamelijk van elektronische en/of populaire muziek, dan kun je al heel goed vooruit met de Final Sonorous II. Heb je een wat bredere muzikale smaak of stel je gewoon hogere eisen aan de geluidskwaliteit, dan is de Final Sonorous III beslist een hoofdtelefoon die op je shortlist mag.



# Extra informatie

Meer informatie en prijzen over de beschreven Final Sonorous II en III hoofdtelefoons, vind je in onze webwinkel:

## Final Sonorous hoofdtelefoons

Spotify

Sacha - Scene Delete

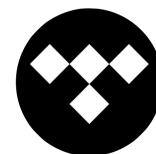
Melanie de Biasio - Blackened Cities



Tidal

Sacha - Scene Delete

Melanie de Biasio - Blackened Cities





art`s excellence

© 2016 art`s excellence - [www.artsexcellence.com](http://www.artsexcellence.com)

Dit document is eigendom van art`s excellence en mag niet worden gepubliceerd zonder onze toestemming.